Regionalny Ośrodek
Debaty Międzynarodowej
2025–2026
lubelskie

Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

Czego może nas nauczyć czeski dystans?

W Pradze dwie brązowe figury Davida Černego sikają do zbiornika w kształcie Republiki Czeskiej, a strumienie wody kreślą litery. Niedaleko, w pasażu Lucerna, Święty Wacław - patron Czech - siedzi na brzuchu martwego konia zawieszonego kopytami do góry.

Obie rzeźby stały się rozpoznawalnymi punktami miasta. I obie skłaniają polskiego przybysza do pytania, co wydarzyłoby się u nas po podobnym żarcie z mapy Polski albo narodowego bohatera.

Szybko pojawiłyby się protesty, interpelacje i wieczorne debaty, a sama rzeźba zeszłaby na dalszy plan.

W Czechach takie dzieła również mogą irytować. Różnica polega na tym, że prowokacja nie musi od razu stawać się egzaminem z patriotyzmu. Narodowy symbol może być ważny, a jednocześnie wystawiony na żart.

Czeska państwowość najwyraźniej potrafi to przeżyć.

Zostawić człowieka w spokoju

W kontaktach z Czechami często obserwuję, że tolerancja rzadziej przybiera formę deklaracji. Częściej oznacza: to nie mój sposób życia, ale też nie moja sprawa, dopóki nikt nikogo nie krzywdzi.

W Polsce cudzy wybór zbyt łatwo przestaje być cudzy. Zbyt często zaczyna być traktowany jako sprawa rodziny, religii albo narodu. Zamiast zapytać, czy komuś szkodzi, zaczynamy oceniać, co mówi o całej wspólnocie.

W kontaktach z Czechami częściej słyszę pytanie: czy to naprawdę komuś przeszkadza?

Czeskie społeczeństwo nie jest wolne od uprzedzeń. Dystans może dawać ludziom przestrzeń, ale czasem bywa też chłodem lub obojętnością. Nie każda obojętność jest tolerancją.

Niewierzący, którzy dbają o kościoły

Czechy należą do najbardziej świeckich społeczeństw Europy. W spisie z 2021 roku ponad dwie trzecie osób odpowiadających na dobrowolne pytanie o religię zadeklarowało brak wiary.

Jednocześnie czeskie miasta są pełne kościołów, kaplic i religijnych dzieł sztuki. Wiele świątyń jest chronionych i odnawianych. Przykładem jest kościół św. Barbary w Kutnej Horze, wpisany na listę UNESCO.

Skoro ludzie rzadko bywają w kościele, dlaczego o nie dbają?

Odpowiedź jest prosta: ponieważ są ważne. Człowiek nie musi wierzyć w Boga, aby rozumieć znaczenie gotyckiej świątyni. Może powiedzieć: nie wierzę, ale ten kościół jest częścią historii mojego miasta.

To nie dowód religijności, lecz umiejętności oddzielenia przekonań od troski o wspólne dziedzictwo.

Co robimy w poniedziałek?

Podobną różnicę widziałem w biznesie. My częściej zaczynaliśmy od wizji i skali przedsięwzięcia. Czescy partnerzy szybciej przechodzili do terminów, odpowiedzialności i pierwszego konkretnego kroku.

Można to sprowadzić do jednego pytania: - Dobrze, ale co dokładnie robimy w poniedziałek?

Po ponad trzydziestu latach w biznesie wiem, że same deklaracje nie wystarczą. Liczy się odpowiedź: kto, co i kiedy zrobi.

Niewiele osób wie, że Czechy są drugim rynkiem dla polskiego eksportu, a Polska zajmuje drugie miejsce wśród partnerów handlowych Czech. To jeden z najlepszych dowodów, że nasze relacje są znacznie silniejsze, niż wynikałoby to z ich obecności w publicznej debacie.

Możemy różnić się stylem komunikacji, ale partnerstwo zaczyna się wtedy, gdy trzeba dotrzymać terminu i wspólnie rozwiązać problem.

Podobne pytanie przydałoby się także w rozmowie o państwie: mniej deklaracji, więcej odpowiedzialności.

Patriotyzm bez egzaminu

Polacy poważnie traktują historię i narodowe symbole. To może być źródłem odpowiedzialności.

Problem zaczyna się wtedy, gdy patriotyzm zamienia się w egzamin z tego, kto jest dostatecznie polski.

Nacjonalizm nie zaczyna się przecież od samej flagi. Problem zaczyna się wtedy, gdy ktoś uznaje, że ma wyłączne prawo decydować, kto może pod nią stanąć.

Czeski dystans nie jest receptą na wszystko, ale pokazuje, że silna wspólnota nie musi być jednolita. Polska nie potrzebuje mniej patriotyzmu, lecz patriotyzmu, który nie musi niczego udowadniać - takiego, który nie boi się odmienności, krytyki ani żartu. Silna wspólnota nie pyta bez końca, kto jest prawdziwym Polakiem. Pyta, co potrafimy wspólnie zrobić.

Bogdan Łukasik *– Konsul Honorowy Republiki Czeskiej w Lublinie, przedsiębiorca, menedżer i działacz społeczny.*

Tekst wyraża prywatne opinie autora.

Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej 2025–2026 lubelskie

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Europejski Piknik Rodzinny „Razem na WySPIE”

W ostatnią sobotę sierpnia br., już po raz czwarty odbył się Europejski Piknik Rodzinny „Razem na WySPIE”. Głównym celem pikniku była popularyzacja członkostwa Polski w Unii Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem funduszy europejskich, a także promocja zdrowego i aktywnego stylu życia.

Organizowane przez Europe Direct Lublin WSPA oraz Wyższą Szkołę Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie wydarzenie było doskonałym miejscem do zaprezentowania oferty RODM Lubelskie, którego zadaniem jest przybliżanie obywatelom priorytetów polskiej polityki zagranicznej, a także animowanie i inicjowanie debaty z zakresu problematyki międzynarodowej. Pomimo nienajlepszej pogody, piknik przyciągnął mieszkańców Lublina, oferując im bogaty program atrakcji w czterech tematycznych strefach.

WySPA NAUKI

Strefa naukowa była pełna interaktywnych doświadczeń. Uczestnicy mogli wziąć udział w pokazach chemicznych, budować makiety miast, tworzyć lasy w słoiku oraz bawić się klockami LEGO z EduKido, a także pospacerować wirtualnie po Lubelszczyźnie dzięki – Zwiedzaj Lubelskie. W Miasteczku Europejskim – młodsi i starsi uczestnicy pikniku mogli wziąć udział w grze terenowej oraz wypełnić „paszport małego Europejczyka” i otrzymać upominki. Dzieci i dorośli z entuzjazmem angażowali się w zajęcia, rozwijając swoje pasje i zainteresowania naukowe.

WySPA INFORMACJI

W tej strefie mieszkańcy mieli okazję spotkać się z przedstawicielami służb mundurowych, takich jak policja, straż pożarna i żandarmeria wojskowa. Dodatkowo, dostępne były punkty informacyjne, m.in. RODM lubelskie, Głównego Punktu Informacyjnego Funduszy Europejskich w Lublinie oraz Wojewódzkiego Urzędu Pracy. Dzięki tym spotkaniom uczestnicy mogli uzyskać cenne informacje na temat dostępnych programów i wsparcia.

WySPA ZDROWIA

Strefa zdrowia oferowała szeroki wachlarz usług prozdrowotnych. Uczestnicy mogli skorzystać m.in. z konsultacji fizjoterapeutycznych oraz uzyskać porady dotyczące profilaktyki zdrowotnej. Dodatkowo, prezentowane były fantomy służące do ćwiczeń z udzielania pierwszej pomocy. Można było także zagrać w futbol amerykański oraz petanque.

WySPA ANIMACJI

Dla najmłodszych przygotowano szereg atrakcji, w tym animacje, gry i zabawy, które zapewniły radość i uśmiech na twarzach dzieci. Strefa ta była miejscem pełnym energii i pozytywnej atmosfery, sprzyjającym integracji rodzinnej. W tej strefie było także mini zoo ze zwierzętami.

WySPA GASTRO

Miłośnicy kulinariów mogli skosztować m.in. pysznych potraw przygotowanych na grillu. Ponadto strefa gastronomiczna była doskonałym miejscem do relaksu i rozmów przy smacznym jedzeniu.

Europejski Piknik Rodzinny „Razem na WySPIE” był wydarzeniem, które połączyło mieszkańców Lublina w atmosferze radości, edukacji i wspólnej zabawy. Dzięki różnorodnym atrakcjom, każdy mógł znaleźć coś dla siebie, a wspólne spędzenie czasu sprzyjało integracji i budowaniu więzi społecznych.

Jak rozpoznać dezinformację?

W świetle raportu „Dezinformacja oczami Polaków" (DigitalPoland, 2026) aż 77% Polaków zetknęło się z dezinformacją, a niewiele mniej, bo 75% uznaje ją za poważny problem społeczny. Dezinformacja to celowe rozpowszechnianie nieprawdziwych informacji, które wprowadzają w błąd odbiorców.

Niejednokrotnie tworzenie tego typu przekazu służy określonym celom politycznym, zakłóceniu stosunków dobrosąsiedzkich, obudzeniu uśpionych stereotypów narodowych, wywołaniu konfliktów społecznych, a nawet poczucia strachu i paniki. Dezinformacja dotyczy tematów popularnych, „na czasie", wzbudzających powszechne zainteresowanie.

Sukcesywny rozwój platform internetowych i mediów społecznościowych, zwiększył ryzyko przekazywania nieprawdziwych informacji i świadomego wprowadzania w błąd odbiorców, co może stanowić zagrożenie nie tylko dla pojedynczych jednostek, ale także dla całych systemów demokratycznych.

Rozpowszechnianie dezinformacji może bowiem znacząco wpływać na poziom merytoryczny debaty publicznej, tym samym rzutując na podejmowanie nieświadomych, zmanipulowanych decyzji przez obywateli, np. w podczas wyborów.

Reagując na zmieniającą się rzeczywistość i wzrastające zagrożenie dezinformacją, Unia Europejska podjęła szereg inicjatyw wspierających kompetencje informacyjne społeczeństw poszczególnych państw członkowskich. Edukacja medialna dotycząca zagrożeń związanych z manipulowaniem informacją, a także świadomej reakcji na ich wystąpienie, jest kluczowym narzędziem do walki z dezinformacją.

Przede wszystkim warto znać techniki wprowadzające w błąd odbiorców. Wśród nich znajdzie się tzw. granie na emocjach wywołujące np. gniew lub strach, a tym samym osłabiające naszą czujność. Często występuje także przytłoczenie odbiorców wieloma sprzecznymi, wzajemnie wykluczającymi się informacjami, powodujące brak zaufania do mediów. Warto wiedzieć, że dezinformacja może przedstawiać także prawdziwe informacje w oderwaniu od kontekstu tak, aby wprowadzić odbiorcę w błąd, np. używanie starego zdjęcia jako obrazującego aktualną sytuację. Niestety rozpowszechnianie dezinformacji wiąże się z wykorzystaniem wizerunku konkretnych, szczególnie znanych osób, zamieszczaniem nie tylko fałszywych tekstów na ich temat, ale także zdjęć czy filmów, pseudoreklam tworzonych przy użyciu sztucznej inteligencji, np. deepfake, prowadzących do podważenia zaufania do przedstawianej osoby, ośmieszenia jej, a nawet eskalacji przemocy w sieci (więcej na temat dezinformacji na stronach Parlamentu Europejskiego i Komisji Europejskiej).

Jak zatem rozpoznać dezinformację i nie dać się zmanipulować? Kluczowe jest zawsze zweryfikowanie źródła informacji, najlepiej w kilku niezależnych miejscach. Istotne jest również nieuleganie chwytliwym i emocjonalnym tytułom, zwracanie uwagi na pozbawiony konkretów język tekstu. Jako że dezinformacja dotyczy także treści wizualnych, warto dobrze przyjrzeć się materiałom multimedialnym, a do wszelkich niewiarygodnych informacji podchodzić sceptycznie i nie udostępniać ich dalej. No i last but not least - w dobie powszechnego użycia sztucznej inteligencji nie zapominajmy o użyciu tej własnej, ludzkiej, prawdziwej.

Autor: Dr Magdalena Lesińska-Staszczuk, Instytut Nauk o Polityce i Administracji, Wydział Politologii i Dziennikarstwa UMCS.

Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej 2025–2026 lubelskie

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Międzynarodowy Dzień Młodzieży w Parku Ludowym

Już po raz kolejny RODM lubelskie włączył się w obchody Międzynarodowego Dnia Młodzieży. Wspomniane wydarzenie odbyło się 12 sierpnia 2026 r., tym razem w Parku Ludowym w Lublinie.

Podczas obchodów młodzi ludzie mogli zdobyć wiedzę, jak aktywnie włączać się w życie Lublina oraz lubelskich organizacji pozarządowych, gdzie szukać wsparcia dla własnych pomysłów oraz jakie są możliwości udziału w projektach lokalnych i międzynarodowych. Ważnym elementem wydarzenia była strefa informacji młodzieżowej, w której można było porozmawiać z przedstawicielami organizacji i instytucji działających na rzecz młodzieży.

W programie znalazła się również przestrzeń do odpoczynku i integracji, która dawała możliwość nawiązywania nowych znajomości. Ponadto uczestnicy wydarzenia mogli skorzystać z aktywności przygotowanych przez instytucje oraz organizacje pozarządowe.

Odwiedzający stoisko RODM lubelskie mogli natomiast zapoznać się z możliwościami, jakie daje Unia Europejska, a także z programami, takimi jak Erasmus +.

Międzynarodowy Dzień Młodzieży został ustanowiony przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w 1999 r. Jego celem jest zwrócenie uwagi na rolę młodych ludzi, jaką pełnią oni w życiu społecznym oraz znaczenie tworzenia przestrzeni, w których mogą rozwijać swoje pomysły i mieć realny wpływ na otoczenie.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Zadanie publiczne finansowane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP w konkursie „Regionalne Ośrodki Debaty Międzynarodowej 2025-2026"